

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL STEIGIAMO SUVALKIJOS
(SŪDUVOS) NACIONALINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS (RIBŲ IR TVARKYMO PLANŲ)
RENGIMO PRADŽIOS IR PLANAVIMO TIKSLŲ“ PROJEKTO**

(TOLIAU – PROJEKTAS)

(TAP NR. 22-2012); (TAIS NR. 22-13591(2))

2022-11-23 Nr. NV-3348

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija bendradarbiaujant su Valstybine saugomų teritorijų tarnyba.

2. Projekto tikslas – pradėti rengti planuojamo steigti Suvalkijos (Sūduvos) nacionalinio parko (toliau – SNP) planavimo schemą (ribų ir tvarkymo planus), kuria planuojama teritorija apimtų Vištyčio regioninį parką, kelias valstybinių draustinių ir buveinių apsaugai svarbias teritorijas ir kitas vertingiausias šiuo metu saugomų teritorijų statuso neturinčias Suvalkijos (Sūduvos) etnografinio regiono gamtines ir kultūrines teritorijas, objektus, nustatyti steigiamo nacionalinio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) planavimo tikslus, įgyvendinant teisės aktų¹ nuostatas.

3. Dabartinė situacija:

- Suvalkijos (Sūduvos) etnografinis regionas – vienintelis iš kitų šalies etnografinių regionų, iki šiol neturintis nacionalinio parko (toliau – NP). Todėl SNP reprezentuotų Suvalkijos (Sūduvos) slėniuotų ir limnoglacialinių agrarinių lygumų, banguotos moreninės plynaukštės, savitą ir unikalią ežeroto moreninio kalvyno kraštovaizdį, gamtines natūralių pievų ir ganyklų ekosistemas, Suvalkijos (Sūduvos) simbolio Šešupės upės ir jos upyno etalonus, šalies istorijai itin svarbius objektus ir vietas. NP statusas padeda pritraukti daugiau šalies ir užsienio fondų lėšų šiai teritorijai plėtoti, vietos gyventojams atsiranda naujų galimybių švarioje gamtinėje aplinkoje plėtoti ekonomiškai naudingą veiklą (turizmo, lankytojų aptarnavimo paslaugas, gauti paramą ekologiniam ūkininkavimui ir kt.);
- Įsteigus SNP, būtų panaikinta jau ilgiau kaip 30 metų egzistuojanti saugomų teritorijų sistemos spraga – būtų baigta formuoti nacionalinių parkų, kurie pagal Saugomų teritorijų įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 1 punktą steigiami nacionalinės svarbos gamtiniam ir kultūriniam kraštovaizdžiui, reprezentuojančiam šalies etnokultūrinių sričių (etnografinių regionų) gamtos ir kultūros savitumus, saugoti ir tvarkyti, sistema;
- SNP teritoriją preliminarai galėtų sudaryti trys atskiros teritorijos, kuriose yra daugiausia Suvalkijos (Sūduvos) gamtai ir kultūrai būdingų vertybių:
 - pietinė dalis, apimanti Vištyčio regioninį parką (į SNP įtraukiamos kalvotosios Gražiškių ir Bartninkų dalys (Vilkaviškio r. sav.), Liubavo apylinkės (Kalvarijos sav.) su buveinių apsaugai svarbia teritorija stepinėms pievoms išsaugoti);
 - vidurinė dalis, apimanti teritorijas į pietvakarius nuo Vilkaviškio m. (Širvintos valstybinis hidrografinis draustinis, šios upės slėnyje buveinių apsaugai svarbi teritorija ovaliajai geldutei išsaugoti, Uosių ir Kumečių miškai, kt.);
 - šiaurinė dalis, apimanti Šešupės slėnį nuo Pilviškių iki Panovių, Kudirkos Naumiestį su jo apylinkėmis Vilkaviškio ir Šakių r. sav. (Šešupės kraštovaizdžio, Novos ir Aukšpirtos valstybiniai hidrografiniai draustiniai, buveinių apsaugai svarbios teritorijos aliuvinėms ir šienaujamoms mezofitų pievoms, skroblynams, aliuviniams, griovų ir šlaitų miškams išsaugoti).

¹ Saugomų teritorijų įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 1 punkto, 23 straipsnio 1 dalies, 28 straipsnio 2 dalies 4 punkto, Teritorijų planavimo įstatymo 30 straipsnio 2 dalies ir Vyriausybės programos nuostatas, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano ir į šį valstybės lygmens teritorijų planavimo dokumentą integruoto Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano sprendinius.

- Kaip atskiros nedidelio ploto SNP dalys galėtų būti J. Jablonskio ir V. Kudirkos tėviškės. Iš viso SNP galėtų užimti nuo 30 iki 35 tūkst. ha plotą. Galutinės SNP ribos paaiškėtų planavimo proceso metu – projektuotojams ir planavimo organizatoriams tariantis su mokslininkais, savivaldybių ir kitais specialistais, viešai diskutuojant su vietos bendruomenėmis ir pan.

4. Projekto esmė:

Vyriausybės nutarimu bus:

- Pradėta rengti SNP planavimo schema (ribų ir tvarkymo planai);
- Nustatyti SNP planavimo tikslai:
 - nustatytos SNP ir jo zonų ribos;
 - įvertinus poreikius ir galimybes, nustatytos SNP buferinės apsaugos zonos ribos, šioje zonoje numatyto priemonės, mažinančios neigiamą ūkinės veiklos poveikį Suvalkijos (Sūduvos) nacionalinio parko aplinkai ir jame saugomoms gamtos ir kultūros vertybėms;
 - nustatytos SNP kraštovaizdžio tvarkymo zonos, jose taikomos konkrečios gamtos ir kultūros vertybių apsaugos ir tvarkymo kryptys ir priemonės;
 - nustatytos priemonės, užtikrinančios palankią Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir saugomų rūšių būklę;
 - nustatyti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo paveldosaugos reikalavimai ir priemonės nekilnojamajam kultūros paveldui tvarkyti, naudoti ir atgaivinti;
 - nustatytos kraštovaizdžio formavimo, rekreacinės infrastruktūros kūrimo ir kitos tvarkymo priemonės, reikalingos tinkamai SNP apsaugai ir darniai teritorijų plėtrai užtikrinti.

5. Derinimas:

- Be pastabų suderinta su Šakių r. sav. administracija, Ekonomikos ir inovacijų, Krašto apsaugos, Susisiekimo ir Vidaus reikalų ministerijomis;
- Pastabų ir pasiūlymų nepateikė Kalvarijos sav. ir Vilkaviškio r. sav. administracijos, Energetikos ministerija ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija;
- Finansų ministerija pastabų dėl Projekto neturėjo, bet pažymėjo, kad „2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte tam tikslui lėšų nėra numatyta, kadangi rengiant 2023 metų valstybės biudžeto projektą Finansų ministerijai informacija apie šį papildomą lėšų poreikį nebuvo pateikta. Priėmus Projektą, papildomos lėšos, reikalingos Projekte numatytiems tikslams įgyvendinti, turėtų būti skiriamos iš 2023 metais Aplinkos ministerijai patvirtintų bendrųjų asignavimų“. Rengėjai nurodo, kad kartu su planavimo organizatoriumi Valstybine saugomų teritorijų tarnyba spręs klausimą dėl SNP planavimo schemas (ribų ir tvarkymo planų) parengimo finansavimo;
- Pastabų Projektui neturėjo Kultūros ministerija, Teisingumo ministerija, tačiau pateikė po pasiūlymą, į kuriuos atsižvelgta ir atitinkamai patikslintas Projektas;
- Žemės ūkio ministerija pastabų dėl Projekto neturėjo, bet atkreipė dėmesį, kad „rengiant SNP planavimo schemą (ribų ir tvarkymo planus), jos sprendiniai būtų suderinti su ūkininkais ir vietos veiklos grupėmis, atsižvelgiant į būsimo parko teritorijoje šiuo metu vykdomas veiklas“. Rengėjai nurodo, kad SNP planavimo schemas (ribų ir tvarkymo planų) rengimas bus vykdomas vadovaujantis Teritorijų planavimo ir Saugomų teritorijų įstatymuose ir juos įgyvendinančiuose teisės aktuose nustatyta tvarka, nustatančia privalomą visų teritorijų planavimo dokumentų sprendinių viešinimo, derinimo su valstybės ir savivaldybių institucijomis, vietos bendruomenėmis procesą;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė išvadą dėl Projekto pateiks artimiausiu metu.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektas susijęs su Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimu: „161. Siekdami užtikrinti tvarų gamtos išteklių naudojimą, turime įvertinti ir tausoti ekosistemų, tokių kaip dirvožemis, švarus oras, vanduo ir biologinė įvairovė, teikiamas paslaugas. <...> sieksime sėkmės rodiklio „150.2. Lietuvos saugomų teritorijų plotas pasieks 20 proc. (šiuo metu – 17,64 proc.)“.

Projektas prisideda prie Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano nuostatų („6.6.4. Atrinkti naujas „Natura 2000“ teritorijas šalies sausumos dalyje ir papildyti jomis aplinkos ministro tvirtinamus sąrašus“) įgyvendinimo.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Nutarimo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime (III dalyje), iki kurio rengėjai įvertins Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Pažymėtina, kad kompensacijų dydžių ir (ar) jų apimčių už ūkinės ar kitos veiklos galimus apribojimus klausimai bus nagrinėjami ir viešai pristatomi teisės aktų nustatyta tvarka vykdant Suvalkijos (Sūduvos) nacionalinio parko planavimo procesą.

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. +37052098780; +37066842074, el. p.
jurgita.gaiziuniene@lr.lt